

bekijk online versie: <https://indicatoren.omgeving.vlaanderen.be/indicatoren/waterproductiviteit>

Laatste update

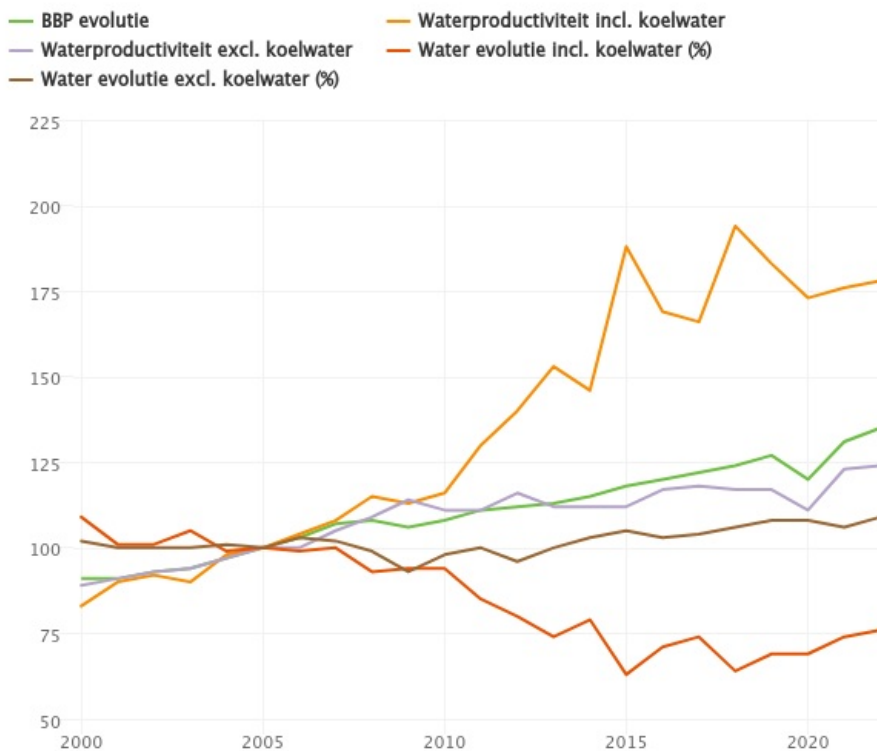
30/09/2022

De Vlaamse waterproductiviteit verbetert in de loop der tijd

De waterproductiviteit geeft de verhouding weer tussen het reëel bruto binnenlands product (BBP) en het waterverbruik. Door onvolledige data op Europees niveau wordt hier het verbruik van Vlaanderen in zijn geheel gebruikt. De gegevens zijn dus inclusief die van de huishoudens.

Waterproductiviteit

in indexcijfer t.o.v. 2005 (Vlaams Gewest, 2000-2022)

Bron: VMM & Instituut voor Nationale Rekeningen

Het totale waterverbruik (inclusief koelwater) is sterk gedaald sinds 2005, terwijl het BBP toeneemt. De waterproductiviteit verbetert dus in de loop der tijd. Een belangrijke opmerking hierbij is dat de grootste daling zit in het gebruik van koelwater. Als we koelwater niet in beschouwing nemen, dan nam ons waterverbruik zelfs licht toe de laatste jaren. Wel veranderde de samenstelling van ons waterverbruik. Het gebruik van hemelwater en ander water* nam sterk toe, terwijl dat van grondwater afnam. De Vlaamse consumptie van leidingwater bleef constant, maar het gebruik van oppervlaktewater steeg wel de laatste jaren. Over het algemeen verloopt het waterverbruik eerder grillig onder invloed van onder andere weersomstandigheden en schommelingen in energieproductie.

De afname in waterproductiviteit in 2020 is uitsluitend te wijten aan de afname in BBP door de COVID-crisis. Het waterverbruik veranderde namelijk nagenoeg niet ten op zichte van 2019.

Verbeteringen in de Vlaamse waterproductiviteit worden

vooral gerealiseerd in de energiesector, handel & diensten en huishoudens

De [energiesector](#) is de grootste gebruiker van water in Vlaanderen en dan vooral van koelwater (93% van totale watervraag van de sector in 2020). Vooral voor de productie van elektriciteit wordt heel wat koelwater gebruikt, met name in de kerncentrale van Doel. Schommelingen in productieniveaus zorgen dus ook voor belangrijke schommelingen in koelwatergebruik. Het koelwatergebruik van de sector nam sterk af sinds 2005. Dit door het herhaaldelijk stilleggen van de kerncentrales en ook de sluiting of ombouw van de steenkoolcentrales heeft tot belangrijke reducties geleid.

De [industrie](#) heeft het grootste aandeel in het gebruik van oppervlaktewater en ander water. Het totale watergebruik (excl. koelwater) door de industrie blijft relatief constant, maar er vond wel een verschuiving plaats van grondwater naar hemelwater en ander water*. Het overheidsbeleid via vergunningen, heffingen en sensibilisatie lijkt hier effect te hebben.

Ook het gebruik van leidingwater is afgenomen. [Huishoudens](#) hebben het grootste aandeel in het gebruik van leidingwater (65% in 2020) en hemelwater (58% in 2020). Het gebruik van leidingwater neemt af door aanpassingen in gedrag (bv. minder lang onder de douche staan, het gras niet onnodig sproeien), waterbesparende technologieën (bv. een spaardouchekop, een toilet met twee knoppen, een waterzuinige wasmachine) en een grotere inzet van hemelwater. Ook voor [handel & diensten](#) is leidingwater de belangrijkste waterbron.

De [landbouw](#) is dan weer de grootste gebruiker van grondwater (57% van het totale grondwaterverbruik in 2020). Het totale watergebruik in de landbouw is volgens de statistieken relatief constant, maar de cijfers zijn zeer onvolledig. Andere databronnen geven aan dat het gebruik van oppervlaktewater en grondwater in belangrijke mate is gestegen in 2017-2020 door de uitgesproken warme en droge periodes tijdens die jaren. Landbouwers gaan wel steeds meer op zoek naar andere waterbronnen zoals hergebruik van gezuiverd afvalwater van bedrijven en RWZIs.

Meer details over de evolutie van waterverbruik in Vlaanderen zijn te vinden via [Waterverbruik — Vlaamse Milieumaatschappij \(vmm.be\)](#).

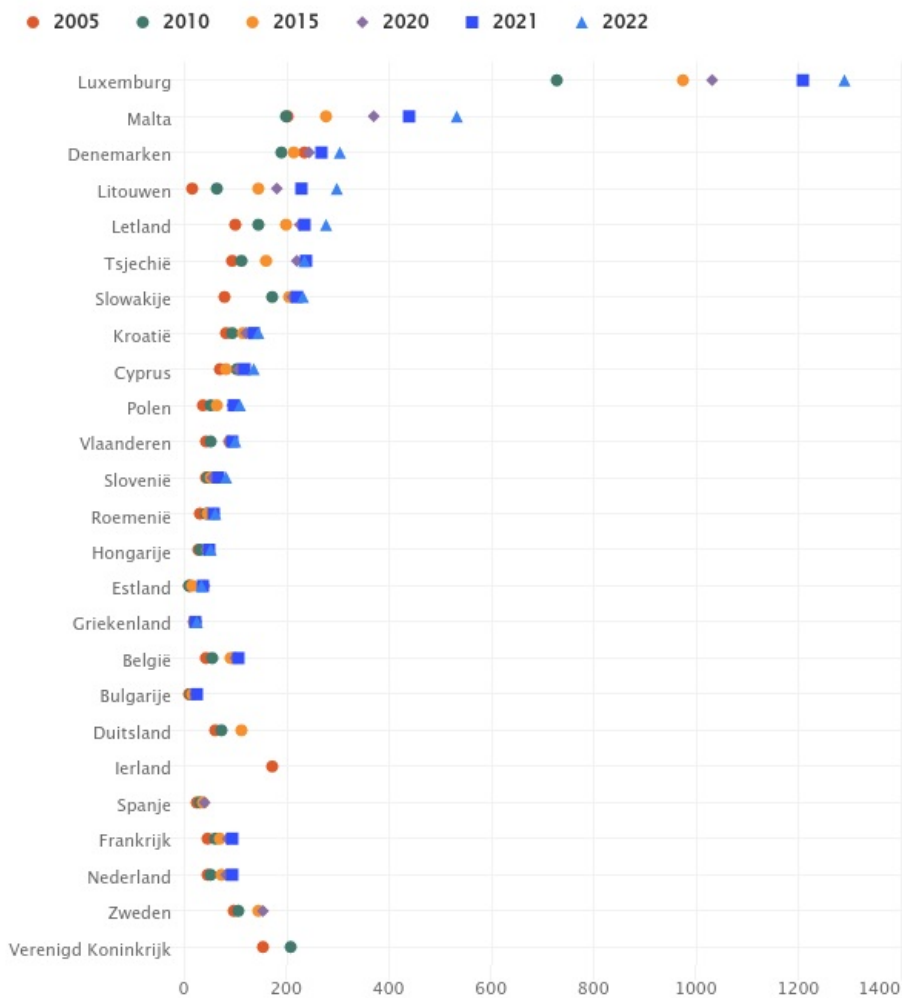
*Ander water is water afkomstig van een product, ijs, afvalwater van een ander bedrijf of (drink)water dat tussen bedrijven verhandeld wordt.

Vlaanderen scoort ten opzichte van de Europese landen gemiddeld in termen van waterproductiviteit

Een internationale vergelijking maken voor waterproductiviteit ligt niet voor de hand. Het watergebruik in de Europese landen is heel divers en verschilt sterk per type water (koelwater, grondwater, oppervlaktewater) en per sector. Bovendien spelen klimatologische omstandigheden een belangrijke rol. Ook de data is vrij onvolledig. Er moet dus voorzichtig omgesprongen worden met onderstaande gegevens. Vlaanderen scoort gemiddeld ten opzichte van andere Europese landen. Ook de vooruitgang over de jaren heen is gemiddeld.

Waterproductiviteit in Europa

in € per m³ (Europa, 2005–2022)
Waterverbruik incl. koelwater

Bron: Eurostat, VMM, Instituut voor Nationale rekeningen & AMECO

Het verbruik van koelwater is een belangrijke factor bij een internationale vergelijking. Hoewel koelwaterverbruik in Vlaanderen sterk afnam tijdens de voorbije 20 jaar, ligt het nog steeds relatief hoog ten opzichte van andere Europese landen.

Net zoals bij broeikasgasproductiviteit en energieproductiviteit, speelt opnieuw de samenstelling van de [industrie](#) een rol in de matige prestatie van Vlaanderen. Zo zijn er belangrijke verbruiken in onder andere de chemie- en voedingssector. Wel wordt steeds vaker naar alternatieve waterbronnen (ander water*) gegrepen ten voordele van het verbruik van andere types water.

Het relatieve aandeel leidingwaterverbruik in het totale waterverbruik is ongeveer even belangrijk in de diverse landen. De herkomst van leidingwater (grondwater of oppervlaktewater) verschilt echter sterk van land tot land. [Huishoudens](#) zijn de belangrijkste gebruiker van leidingwater in alle landen. Het leidingwatergebruik per huishouden ligt relatief laag in Vlaanderen. Dit wordt bevestigd in diverse benchmarkstudies. Het inzetten op het hergebruik van hemelwater en waterbesparende technieken in het verleden bewijst hier zijn impact. Het hergebruik verder verhogen en nog meer inzetten op waterbesparing kan dit gebruik nog verder doen dalen.

Aanvullende informatie

Definities

***Ander water** is water afkomstig van een product, ijs, afvalwater van een ander bedrijf of (drink)water dat tussen bedrijven verhandeld wordt.

Het totale waterverbruik is becijferd door VMM voor de verschillende sectoren zoals huishoudens, landbouw, energie en industrie op basis van metingen en ruwe schattingen, met name voor landbouw. We maken een onderscheid tussen totale waterverbruik en het "verbruiken" van vers water, waarbij we corrigeren voor koelwatergebruik en direct gebruik van hemelwater. Met name de correctie voor koelwatergebruik geeft grote verschillen. Om dubbelstellingen te vermijden, zit het grond- en oppervlaktewater dat gebruikt wordt om er leidingwater van te maken niet in deze cijfers.

De evolutie van waterverbruik wordt vergeleken met evoluties van het BBP. Om de evolutie binnen Vlaanderen in de tijd te bekijken is het BBP uitgedrukt in kettingeuro's met referentiejaar 2015. Het BPP in kettingeuro's is een synoniem voor het BBP in constante prijzen en wordt berekend aan de hand van het groeipercentage. Bij een vergelijking tussen landen is het BBP uitgedrukt in euro koopkrachtpariteiten. Dit omdat een uitdrukking in kettingeuro's het niet mogelijk maakt om de niveaus over de landen te vergelijken.

Brondata

[VMM - Waterverbruik Vlaanderen](#)

[Eurostat - Jaarlijkse zoetwater abstractie Europa](#)

[Instituut voor Nationale Rekeningen, Regionale rekeningen - BBP Vlaanderen](#)

[Europese Commissie AMECO - BBP Europese landen](#)

Bovenliggende onderwerpen

[Productiviteit](#)

[Water](#)